

достовірності бухгалтерського обліку й фінансової звітності. При цьому облікові дані, які використовуються в економічному аналізі, повинні бути точними й об'єктивними, відрізнятися простотою і якістю, бути доступними для розуміння кожному. Тому бухгалтерський облік повинен бути своєчасним, що є необхідною умовою поточної і оперативної роботи аналітиків. Проте, як доводить практика, сьогоденний стан організації бухгалтерського обліку на підприємствах (особливо невеликих), на жаль, не завжди здатний забезпечити керівників і аналітиків своєчасною та суттєвою інформацією для прийняття виважених управлінських рішень.

За об'єктивність даних, що використовуються при аналізі господарської діяльності сільськогосподарських підприємств, відповідає головний бухгалтер або особа, на яку покладено обов'язки щодо ведення бухгалтерського обліку на підприємстві. Він зобов'язаний забезпечувати дотримання встановлених єдиних методологічних принципів бухгалтерського обліку, складання і подання у встановлені терміни фінансової звітності та організовувати контроль за об'єктивним відображенням на рахунках бухгалтерського обліку всіх господарських операцій.

З правового погляду, як і передбачено Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [6], питання організації бухгалтерського обліку на сільськогосподарському підприємстві належать до компетенції власника. Власник несе відповідальність за організацію бухгалтерського обліку та забезпечення фіксування фактів здійснення всіх господарських операцій у первинних документах, збереження оброблених документів, реєстрів і звітності впродовж встановленого терміну.

Керівник підприємства зобов'язаний створювати необхідні умови для правильного ведення бухгалтерського обліку, забезпечити неухильне виконання всіма підрозділами, службами і працівниками, причетними до бухгалтерського обліку, вимог щодо дотримання порядку оформлення і ведення обліку чи складання первинних документів.

Список використаних джерел: 1. Посилаєва К. І., Посилаєв В. В., Шерстюк С. В. Особливості методики перспективного економічного аналізу розвитку сільськогосподарських підприємств. *Вісник ХНАУ ім. В. В. Докучаєва. (Серія «Економічні науки»). 2019. № 2. С. 80-90.* 2. Мокієнко Т. В., Прийдак Т. Б., Ліпський Р. В. Господарські договори: сутність, значення, види та порядок укладання. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/4_2019/57.pdf. 3. Електронна бібліотека юридичної літератури «Правознавець». URL: www.pravoznavec.com.ua. 4. Шерстюк С. В., Посилаєва К. І., Шерстюк К. Д. Нормативно-правова база інформаційного забезпечення аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств АПК. *Вісник ХНАУ, сер. «Економічні науки». 2021. № 1. С. 168-178.* 5. Мороз О. В., Логоша Р. В., Підвальна О. Г. Нормативно – правова регламентація процесу формування ринкових механізмів в аграрній економіці. *Економіка АПК. 2019. № 5. С. 27-31.* 6. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.

УДК 657

М. М. Танасієва, канд. екон. наук, доцент, асистент кафедри обліку, аналізу і аудиту

І. І. Никифорак, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри обліку, аналізу і аудиту
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна

УПРАВЛІНСЬКИЙ АНАЛІЗ: ЗНАЧЕННЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ

Ключові слова: економічний аналіз, управлінський облік, управлінський аналіз, управлінські рішення, особливості аналізу.

Сучасні ринкові умови вимагають у суб'єктів господарювання в процесі їхнього функціонування підвищення ефективності виробництва, підприємницької ініціативи та новаторства, конкурентоздатності. Вагомого значення в реалізації таких завдань набуває економічний аналіз. При цьому поділ економічного аналізу на фінансовий та управлінський зумовлений аналогічним поділом бухгалтерського обліку на фінансовий і управлінський, що зумовлено потребами інформаційного забезпечення різних рівнів системи управління.

В умовах жорсткої конкуренції успішна діяльність можлива лише при умові надходження сучасної і достовірної інформації, яка дає змогу приймати оптимальні управлінські рішення

не тільки оперативні, але й перспективні, пов'язані зі стійким функціонуванням суб'єкта господарювання у довгостроковій перспективі. Одне з основних завдань управлінського аналізу – це задоволення постійно зростаючих інформаційних потреб управлінського персоналу з метою обґрунтування і прийняття оптимальних управлінських рішень.

Дослідження теоретико-практичних засад управлінського аналізу та спроби його виокремлення в самостійний науковий напрям були зроблені дослідниками М. А. Вахрушина, О. Т. Зирянова, Н. А. Нікіфорова, Г. В. Савицька та ін. Дисципліни з цією назвою поступово з'являються в навчальних планах та освітніх програмах закладів вищої освіти України. Однак питання змісту, особливостей та наукового обґрунтування самостійності в межах економічної науки залишаються дискусійними.

У науково-методичній та спеціальній економічній літературі наявність різнобічних трактувань поняття «управлінський аналіз» залежно від обраних за основу особливостей. Найбільш дискусійною в цілях реалізації є управлінська особливість, відповідно до якої етапу попереднього управління (планування) відповідає перспективний (прогнозний) аналіз, етапу оперативного управління – оперативний аналіз, заключному (контрольному) етапу управління – поточний (ретроспективний) аналіз [1, с.9]. При цьому детально висвітлюються сутність, цілі, завдання перспективного аналізу і підкреслюється, що розвинута ринкова економіка зумовлює потребу в диференціації аналізу на внутрішній управлінський і зовнішній фінансовий.

Погляди науковців на сутність управлінського аналізу [1; 2; 3] можна систематизувати до наступного: це аналіз, результати якого використовуються керівництвом усередині підприємства для прийняття раціональних управлінських рішень. Проте зазначені визначення не містять вимог релевантності інформації, яка використовується в управлінському аналізі, що є важливим.

Критичний аналіз підходів до трактування сутності поняття «управлінський аналіз» дав змогу сформулювати такі особливості управлінського аналізу:

- використання релевантної комерційної інформації;
- комплексне та системне вивчення усіх господарських процесів підприємства;
- орієнтація на внутрішні потреби;
- інтеграція систем обліку, аналізу та планування на підприємстві;
- відсутність нормативно-правової регламентації;
- цілеспрямованість результатів аналізу на перспективу;
- обґрунтування управлінських рішень на основі виявлення невикористаних внутрішніх резервів;
- основа для прийняття управлінських рішень;
- оперативність та дієвість;
- галузева специфіка.

Вважаємо за доцільне розрізнити поняття «внутрішній аналіз» та «управлінський аналіз». Внутрішній аналіз може мати як ретроспективний напрям, так і перспективний, що відповідає лише другій половині вказаних особливостей. Крім того, управлінський аналіз ситуаційним, тобто окремі його завдання можуть вирішуватися від випадку до випадку, по мірі виникнення конкретної проблеми чи об'єкта дослідження.

Ще однією відмінною особливістю управлінського аналізу є те, що на відміну від фінансового аналізу, який здійснюється відповідно до загальноновживаних методик, він має галузеву цілеспрямованість, тобто при проведенні управлінського аналізу потрібно враховувати техніко-економічні та організаційні особливості підприємства.

Також у зв'язку з потребою відповідності вітчизняних підприємств вимогам міжнародних стандартів фінансової звітності, управлінський аналіз набуває специфічної властивості: разом із конфіденційністю його результати частково використовуються зовнішніми користувачами. Так, з урахуванням вимог МСФЗ 7 «Фінансові інструменти: розкриття інформації» майбутні грошові потоки приводяться у порівнянний вигляд за допомогою дисконтування (тобто з урахуванням фактору часу), який широко використовується при

здійсненні аналізу й оцінюванні ефективності інвестиційних проєктів [4]. Згідно з вимогами МСФЗ 8 «Операційні сегменти» під час формування звітності потрібно використовувати внутрішні джерела інформації [5]. Таким чином, дані управлінського аналізу мають дедалі більший вихід на міжнародні стандарти бухгалтерського обліку.

Отже, враховуючи наведені особливості управлінського аналізу, можна трактувати його зміст наступним чином: управлінський аналіз призначений для отримання оперативної релевантної інформації, необхідної для планування, контролю і прийняття оптимальних управлінських рішень, вироблення стратегії і тактики у сфері фінансової, маркетингової політики, удосконалення техніки, технології і організації виробництва, здійснюється із врахуванням галузевої належності діяльності підприємства, результати якого використовуються всіма структурними ланками управління підприємством та переважно є комерційною таємницею.

Список використаних джерел: 1. Вахрушина М. А., Самарина Л. Б. Управленческий анализ: вопросы теории, практика проведения : монография. Москва : Вузовский учебник: ИНФРА-М, 2010, 144 с. 2. Рилєєв С. В. Управлінський аналіз в обліково-аналітичному комплексі сільськогосподарських підприємств. *Облік, аналіз і аудит*. 2017. Вип. І-ІІ (65-66). С. 372-383. 3. Томчук О. Ф., Мулик Т. О., Федоришина Л. І. Управлінський аналіз: сутність та значення у прийнятті рішень. *Економіка. фінанси. менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2019. № 4. С. 145-154. 4. МСФЗ 7 «Фінансові інструменти: розкриття інформації». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_007#Text. 5. МСФЗ 8 «Операційні сегменти». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_k53#Text.

УДК 338

Т. Л. Шестаковська, д-р наук з держ. упр., доцент кафедри публічного управління та менеджменту організацій

І. В. Венгер, аспірант

Національний університет «Чернігівська політехніка», м. Чернігів, Україна

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОГО РИНКУ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ

Ключові слова: медичні послуги, охорона здоров'я, інноваційно-інвестиційні, розвиток, ринок.

У сучасній світовій економіці інноваційні процеси відіграють істотну роль. Інтенсивний розвиток інноваційної сфери (науки, нових технологій, наукоємких галузей і компаній) нині забезпечує основу стійкого економічного росту. Це дає можливість стверджувати, що в світовому господарстві формується нова парадигма росту на основі використання знань та інновацій як найважливішого джерела економічних ресурсів [1].

Сучасний соціально-економічний розвиток України показує, що інноваційний шлях розвитку – це шлях економічного зростання. Тільки інновації можуть йому сприяти. Особливо актуальна їх роль у сфері охорони здоров'я, де склалася несприятлива ситуація. Соціально-економічний розвиток країни багато в чому визначається інноваціями у соціальній сфері, які є основним інструментом підвищення якості життя населення. Смертність в Україні перевищує народжуваність, відбувається процес „омолодження” хвороб і постаріння населення, зростає демографічне навантаження на працездатне населення. У зв'язку з цим основним завданням держави є підвищення рівня і якості життя людини. Ось чому назріла необхідність активізації інноваційної діяльності та створення механізмів підтримки інновацій в охороні здоров'я.

Існує об'єктивна необхідність власне державної підтримки наукових досліджень і передових шляхів розвитку, оскільки приватнопідприємницький сектор має обмежені можливості фінансування, порівняно із загальнодержавним, і може забезпечити розвиток лише окремих проєктів, насамперед тих, що пов'язані безпосередньо з підприємницькою діяльністю.

За оцінками експертів, стан інноваційної діяльності в Україні ще не відповідає сучасному рівню інноваційних процесів у промислово розвинених країнах та потребам інноваційного розвитку. Відсутність ефективної державної науково-технічної політики не сприяє переходу до